

1 Co znamenají pojmy „výživné“ a „vyživovací povinnost“ v praxi? Které osoby musí platit výživné jiné osobě?

Pojem „výživné“ se vztahuje k přímým lidským potřebám pro přežití, především potravinám. Ve skutečnosti však pojem výživné zahrnuje všechny životní potřeby, ať už se týkají obživy, vzdělávání, kultury nebo činností určité osoby ve volném čase.

Vyživovací povinnost zahrnuje platby v zásadě hotovostní, které mají uspokojit životní potřeby příjemce.

Hradit výživné musejí následující osoby (uvedené v pořadí podle příbuzenského vztahu):

- manžel/manželka, a to i tehdy, jsou-li manželé rozvedeni (jestliže po rozvodu existuje vyživovací povinnost);
- potomci svým předkům v pořadí podle zákonné dědické posloupnosti;
- předkové (rodiče či prarodiče v případě absence či neschopnosti rodičů) nesezdaným dětem (biologickým či osvojeným), a to v zásadě po celou dobu, kdy jsou tyto děti nezletilé;
- sourozenci sourozencům.

Mezi zvláštní případy výživného patří:

- výživné placené v případě rozluky nebo po rozvodu či po prohlášení manželství za neplatné a
- výživné placené svobodné matce na dítě, které se narodilo mimo manželství před jeho uznáním.

2 Do jakého věku může dítě dostávat vyživovací příspěvek? Liší se pravidla pro výživné týkající se nezletilých od pravidel týkající se dospělých?

Dítě má nárok na výživné od svých předků (rodičů či prarodičů) v zásadě až do dosažení dospělosti, tedy do doby, než dosáhne věku 18 let.

Děti mají také nárok na výživné v dospělosti po dobu, kdy studují na vysoké škole či po dobu odborné přípravy, jestliže kvůli studiu nemohou pracovat a nemají žádný osobní majetek, s jehož pomocí by mohly uspokojit své životní potřeby.

Osoba má nárok na výživné pouze tehdy, není-li schopna si sama obstarat živobytí pomocí vlastního majetku nebo práce odpovídající jejímu věku, zdravotnímu stavu a obecně životním podmínkám, přičemž je třeba zohlednit její případné potřeby v souvislosti se vzděláváním. Nezletilí, i když sami vlastní určitý majetek, mají nárok na výživné ze strany rodičů, pokud příjmy z jejich vlastního majetku nebo práce nestačí na pokrytí jejich životních potřeb. Osoba nicméně není povinna hradit výživné, pokud se s ohledem na své další závazky nenachází v takovém postavení, aby je poskytovat mohla, aniž by tím ohrozila vlastní živobytí. Toto pravidlo se nevztahuje na výživné hrazené rodičem nezletilému dítěti, pokud ovšem toto nezletilé dítě nemá nárok na výživné od jiné osoby nebo pokud si nemůže obstarat živobytí pomocí vlastního majetku.

V případě bývalých manželů:

Bývalý manžel, který si není schopen zajistit živobytí pomocí vlastního příjmu či majetku, má nárok požadovat od druhého z manželů výživné, jestliže: 1) věk nebo zdravotní stav toho z manželů, který vznáší nárok, je v době rozvodu takový, že od něj nelze požadovat, aby si našel vhodné povolání, jehož prostřednictvím si zajistí živobytí, nebo aby takové povolání nadále vykonával; 2) ten z manželů, který vznáší nárok, pečuje o nezletilou osobu, a proto nemůže vykonávat vhodné povolání; 3) ten z manželů, který vznáší nárok, nemůže najít vhodné pracovní místo nebo potřebuje absolvovat odbornou přípravu. V žádném z těchto případů nárok netrvá déle než tři roky od doby rozvodu; případně 4) ve všech ostatních případech, kdy je přiznání výživného v době rozvodu ze spravedlivých důvodů nezbytné.

Výživné lze nicméně ze závažných důvodů odepřít nebo omezit, a to zejména v případech, kdy manželství trvalo krátce nebo pokud ten z manželů, který by mohl mít nárok na výživné, rozpad manželství zapříčinil nebo se dobrovolně vzdal majetku.

Bývalý manžel musí druhému z manželů poskytnout přesné informace o svém majetku a příjmech, a to v rozsahu, v němž jsou důležité pro stanovení výše výživného. Na žádost kteréhokoli z bývalých manželů předloženou prostřednictvím příslušného státního zástupce musí každý zaměstnavatel, správní či daňový orgán poskytnout příslušné informace o majetku druhého z manželů, zejména o jeho příjmu.

3 Měl bych se s žádostí o výživné obrátit na příslušný orgán nebo na soud? Jaké jsou hlavní prvky tohoto postupu?

Osoba, která má nárok na výživné, musí obvykle požádat soud, aby výživné od povinné osoby vymáhal.

V případě, že je použitelná Newyorská úmluva o vymáhání výživného v cizině (legislativní nařízení 4421/1964), požádá orgán odpovědný za předání pohledávky výživného od oprávněné osoby mající bydliště ve státě, který je stranou úmluvy, orgán odpovědný za převzetí této pohledávky v příslušném státě, který je stranou úmluvy a v němž má bydliště povinná osoba, v tomto konkrétním případě tedy řecké ministerstvo spravedlnosti, aby přijal veškerá opatření nutná k tomu, aby osoba mající nárok na výživné toto výživné získala. V praxi ministerstvo spravedlnosti pověří právního zástupce, aby zajistil uznání práva nebo výkon rozhodnutí vydaného zahraničním soudem ve prospěch zahraničního příjemce, který může u řeckých soudů uplatnit všechny příslušné prostředky právní ochrany.

4 Je možné podat žádost jménem příbuzného (pokud ano, jakého stupně) nebo jménem dítěte?

V případě nezletilých osob, které podle zákona (§ 63 občanského soudního řádu) nemohou samy podat k soudu žalobu na vymáhání výživného od povinné osoby, může tuto žalobu podat osoba, již byla přiznána rodičovská zodpovědnost (fyzická osoba, tj. rodič nebo jiná osoba, anebo právnická osoba, např. instituce).

5 Jestliže mám v úmyslu podat žalobu, jak zjistím, který soud je příslušný?

Soudem příslušným pro žaloby týkající se placení výživného povinnou osobou podané oprávněnou osobou je soud prvního stupně, kde rozhoduje samosoudce (§ 17 odst. 2 a § 681B občanského soudního řádu).

Místně příslušným je soud v místě trvalého bydliště nebo pobytu oprávněného (§ 39A občanského soudního řádu) nebo v místě trvalého bydliště či pobytu povinného, jestliže je žaloba spojena s řízením ve věcech manželských nebo sporech mezi rodiči a dětmi, popřípadě soud v místě posledního společného obvyklého bydliště manželů.

Jestliže nastane mimořádně naléhavá situace nebo hrozí bezprostřední nebezpečí, může osoba, která má nárok na výživné, požádat místně příslušný soud prvního stupně rozhodující samosoudcem, aby vydal předběžné rozhodnutí o stanovení výživného do doby, než bude vyneseno konečné rozhodnutí o nároku v běžném řízení.

6 Musím jako žalobce podat žalobu skrze nějakého prostředníka (např. advokáta, ústředního nebo místního orgánu atd.)? Pokud ne, jaké postupy se použijí?

K podání žaloby na výživné je nezbytné být zastoupen právním zástupcem opatřeným plnou mocí.

7 Musím platit poplatky za podání žaloby? Pokud ano, o jakou částku se bude přibližně jednat? Jsou-li mé finanční prostředky nedostačující, může mi být poskytnuta právní pomoc k úhradě nákladů řízení?

V souvislosti s žalobou na výživné je žalovaný povinen zaplatit zálohu na soudní výdaje žalobce. Tato záloha nesmí přesáhnout částku 300 EUR (§ 173 odst. 4 občanského soudního řádu). V řízeních tohoto druhu pokud žalovaný nepředloží doklad o zaplacení poplatku soudnímu úředníkovi před soudním jednáním, má se za to, že žalovaný se nedostavil k jednání a rozhodne se v jeho neprospěch rozsudkem pro zmeškání (§ 175 občanského soudního řádu). Žalovaný může podle zákona č. 3226/2004 požádat o právní pomoc, jestliže má velmi nízký příjem, a to tak, že soudu prvního stupně rozhodujícímu samosoudcem podá samostatnou žádost a předloží příslušné důkazy.

8 Jaký druh výživného soud pravděpodobně přizná? Jak se výše výživného vypočítá? Může být rozhodnutí soudu přezkoumáno, pokud se životní náklady nebo rodinné poměry změní? Pokud ano, jak (např. prostřednictvím systému automatické indexace)?

Soud stanoví výživné na dva roky a zohlední přitom jak požadavky týkající se řádné životní úrovně a vzdělávání oprávněného, tak finanční možnosti povinného. Po uplynutí lhůty dvou let může kterákoliv ze stran, tedy oprávněný nebo povinný, požádat o nové stanovení výživného, nebo případně, že došlo ke změně okolností, které soud při stanovení výše výživného zohlednil, může kterákoliv ze stran požádat, soud rozhodnutí o výživném přezkoumal a změnil.

9 Jak a komu bude výživné vypláceno?

Výživné se oprávněnému v zásadě platí měsíčně a napřed.

Částku výživného není možné zaplatit jednorázovou sumou. Výjimkou jsou případy výživného po rozvodu (§ 1443 písm. b) občanského zákoníku).

Je-li oprávněným nezletilá osoba nebo byl-li jí stanoven opatrovník, výživné se platí jejímu rodiči, zákonnému zástupci nebo opatrovníkovi určenému soudem, kteří jménem oprávněného provádí příslušné úkony.

10 Neplatí-li dotčená osoba (dlužník) výživné dobrovolně, jaké kroky je možné učinit, aby byla k placení přinucena?

Pokud povinný odmítne výživné platit, oprávněný se pokusí pohledávku získat z majetku povinného, pokud nějaký majetek vlastní.

11 Popište prosím stručně případná omezení týkající se výkonu rozhodnutí, zejména pravidla ochrany dlužníka a promlčecí a prekluzivní lhůty ve vašem systému výkonu rozhodnutí.

Nárok na výživné zaniká, jestliže pominou podmínky, na jejichž základě byl nárok přiznán, nebo pokud zemře oprávněná nebo povinná osoba. Pohledávka oprávněné osoby vůči osobě povinné podléhá pětileté promlčecí lhůtě, která začíná plynout v den uplatnění pohledávky.

Pohledávky osob (popř. institucí), které hradily výživné oprávněné osobě, vůči osobě, která byla původně osobou povinnou, se promlčují ve lhůtě pěti let (§ 250 odst. 17 občanského zákoníku).

Svobodná matka má nárok požadovat od otce dítěte náklady spojené s porodem a výživné, a to po omezenou dobu (dva měsíce před porodem a po porodu čtyři měsíce, nejdéle však jeden rok (ve výjimečných případech), jestliže je otcovství určeno rozhodnutím soudu a matka je v hmotné nouzi. Pohledávka svobodné matky se promlčuje ve lhůtě tří let od porodu a lze ji rovněž uplatnit vůči dědicům otce.

Osobě, která je povinna hradit výživné, je možné sražet až polovinu mzdy; totéž platí také pro vklady u úvěrových institucí (§ 982 odst. 2 písm. d) a odstavec 3) občanského soudního řádu).

12 Existuje nějaká organizace nebo orgán, které mi mohou pomoci při vymáhání výživného?

Nikoli, pouze v případě zahraničních příjemců, kteří se mohou obrátit na ministerstvo spravedlnosti s žádostí o pomoc při výkonu relevantních práv (viz odpověď na otázku 3 výše).

13 Mohou (vládní nebo soukromé) organizace zaplatit namísto dlužníka zálohu odpovídající plné výši výživného nebo jeho částí?

V Řecku nikoli.

(Výjimkou je situace, kdy instituce nebo veřejný či soukromý právní subjekt pečují o nezletilou osobu. V takovém případě má tato instituce či subjekt obecně vyživovací povinnost, a proto na ni z moci úřední (§ 1490 občanského zákoníku) přecházejí práva osoby oprávněné pobírat výživné. V žádném případě však nelze požadovat, aby dlužná pohledávka výživného, byť uznaná soudem, byla nezletilé osobě oprávněné pobírat výživné zaplacená předem jinou osobou.

14 Pokud se nacházím v tomto členském státě a dlužník má bydliště v jiné zemi:

14.1 Může mi pomoci orgán nebo soukromá organizace v tomto členském státě?

Podle ustanovení § 51 a 56 výše uvedeného nařízení ústřední orgán v členském státě osoby žádající o výživné: a) spolupracuje s ústředním orgánem v členském státě, v němž má bydliště povinná osoba, při odesílání či přijímání relevantních návrhů; b) zahájí nebo usnadní zahájení řízení v souvislosti s těmito návrhy. U takovýchto návrhů přijímají ústřední orgány všechna vhodná opatření s cílem: a) poskytnout nebo usnadnit poskytnutí právní pomoci, pokud to okolnosti vyžadují; b) usnadnit určení totožnosti povinné osoby nebo osoby oprávněné, zejména za použití § 61, 62 a 63 nařízení; c) usnadnit přístup k relevantním informacím o příjmu, a pokud je to nezbytné, o majetkových poměrech povinné či oprávněné osoby včetně určení jejich majetku, a to zejména podle § 61, 62 a 63; d) podpořit smírné řešení spočívající v dobrovolném placení výživného, a to prostřednictvím mediace, smírného řízení či podobných postupů podle toho, který z nich je vhodný; e) usnadnit další provádění rozhodnutí o vyživovacích povinnostech včetně placení úroků z prodlení; f) usnadnit získání a rychlý převod plateb výživného; g) usnadnit přístup k dokumentům a dalším důkazům, aniž by bylo dotčeno nařízení (ES) č. 1206/2001; h) poskytnout pomoc při určování rodičovství za účelem vymáhání výživného, je-li to nezbytné; i) zahájit nebo usnadnit zahájení řízení za účelem přijetí nezbytných předběžných opatření, jež mají územní povahu a jejichž účelem je zajistit výsledek podaného návrhu na výživné; j) usnadnit komunikaci nebo doručování písemností, na něž se vztahuje nařízení (ES) č. 1393/2007.

14.2 Pokud ano, jak se mohu na takový orgán nebo soukromou organizaci obrátit?

Lze se obrátit na ústřední službu ministerstva spravedlnosti na adrese 96 Mesogeion Ave., Atény, Řecko, 115 27, tel.: +30.210.7767322, civilunit@justice.gov.gr

15 Pokud se nacházím v jiné zemi a dlužník v tomto členském státě?

15.1 Mohu svou žádost adresovat přímo orgánu nebo soukromé organizaci v tomto členském státě?

15.2 Pokud ano, jak se mohu na takový orgán nebo soukromou organizaci obrátit a jaká pomoc mi může být poskytnuta?

16 Je tento členský stát vázán Haagským protokolem z roku 2007?

17 Pokud tento členský stát není vázán Haagským protokolem z roku 2007, jaké právo bude použitelné pro pohledávku výživného podle pravidel mezinárodního práva soukromého? Jaká jsou příslušná pravidla mezinárodního práva soukromého?

Řecko je vázáno Haagským protokolem ze dne 23. listopadu 2007 o rozhodném právu ve věcech vyživovacích povinností. Podle uvedeného protokolu se vyživovací povinnost řídí právem členského státu, v němž má osoba s nárokem na výživné obvyklé bydliště. Pokud má tedy osoba s nárokem na výživné bydliště v Řecku, je rozhodným právem právo řecké.

18 Jaká pravidla upravují přístup ke spravedlnosti v přeshraničních věcech v rámci EU podle struktury kapitoly V nařízení o vyživovací povinnosti?

Kapitola V nařízení Rady (ES) č. 4/2009 stanoví právo na právní pomoc včetně právního poradenství s cílem dosáhnout mimosoudního vyrovnání před zahájením soudního řízení, na právní pomoc při podání návrhu u orgánu nebo soudu a na zastupování před soudem, osvobození od nákladů řízení nebo náhradu těchto nákladů a odměn osobám pověřeným k provádění úkonů v řízení. To zahrnuje náklady protistrany v členských státech, ve kterých neúspěšná strana hradí náklady protistraně, prohraje-li příjemce právní pomoci spor, pokud by tyto náklady příjemce právní pomoci byly hrazeny, kdyby měl místo obvyklého pobytu v členském státě, v němž se nachází soud, u něhož se řízení konalo, tlumočení, překlad písemností vyžadovaných soudem nebo

příslušným orgánem a předložených příjemcem právní pomoci, které jsou pro rozhodnutí v dané věci nezbytné, a cestovní náklady, které má nést příjemce právní pomoci, jestliže právo nebo soud dotyčného členského státu vyžaduje fyzickou přítomnost osob dotčených řízením při jednání a soud rozhodne, že tyto osoby nelze uspokojivě vyslechnout jinak.

19 Jaká opatření přijal členský stát, aby zajistil, že ústřední orgány plní činnosti popsané v článku 51 nařízení o vyživovací povinnosti?

Ústřední orgán mimo jiné udržuje pravidelné styky s příslušnými orgány s cílem: a) usnadnit určení totožnosti povinné či oprávněné osoby; b) získat relevantní informace o příjmech, a pokud je to nezbytné, o majetkových poměrech povinné či oprávněné osoby včetně polohy majetku; a c) vybízet k dobrovolnému placení výživného.

Poslední aktualizace: 12/09/2016

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

V souvislosti s vystoupením Spojeného království z Evropské unie provádějí v současné době členské státy odpovědné za správu stránek obsahujících informace o vnitrostátních záležitostech aktualizaci obsahu. S ohledem na vystoupení Spojeného království z Evropské unie probíhá aktualizace těchto internetových stránek. Pokud zde najdete obsah, který zatím neodráží vystoupení Spojeného království z EU, není to záměr. Tato situace bude v dohledné době napravena.